

امتحانات متمرکز عمومی نیمسال دوم ۹۸-۱۳۹۷

ساعت: ۱۰ صبح | نمره: ۱۷ | مدت: ۹۰ دقیقه

پایه چهارم ۵ ساله، ششم ۷ ساله

مهر مدرسه

شماره یا نام مصحح اول	نمره به عدد	نمره به حرف
شماره یا نام مصحح دوم	نمره به عدد	نمره به حرف

کد امتحان :	۲۹۷۲/۱۰
تاریخ آزمون :	۱۳۹۸/۰۴/۰۴
عنوان:	فقه استدلالی ۲
کتاب:	دروس تمهیدیه - جلد اول
محدوده:	کتابهای صلاة (۱۷۱-۱۲۱) و صوم (ص ۱۹۳-۱۷۵) (چاپ جدید)
حذفیات:	ندارد

نام و نام خانوادگی: ..... نام پدر: ..... کد طلایی: ..... مدرسه علیه: ..... شهرستان: ..... استان: .....

۱- در استقبال قبله ملاک مکان کعبه است یا بناء؟ چرا؟ ص ۱۳۳-۱۳۲ (آزمون آمادگی ورودی سطح سه ۹۱/۱/۱۹)

۰/۵

- الف. مکان و اِلاً یلزم انعدام القبلة بانهدام البنية.
- ب. مکان و اِلاً یلزم بطلان صلاة الصف الطویل.
- ج. البنية و اِلاً یلزم صحّة صلاة البلدان الأعلى من مکة.
- د. البنية و اِلاً یلزم بطلان صلاة البلدان الأخفض من مکة.

۲- اگر مسافری بدون قصد مستمر مسافت باشد و قبل از طی مسافت برگردد، نمازش قصر است یا اتمام؟ چرا؟ ص ۱۶۰ (مسابقات علمی منطقه‌ای ۹۴-۹۳)

۰/۵

- الف. یقصر، لصدق المسافر علیه عرفاً
- ب. یتم، لآنه لم یتحقّق شرط التقصیر
- ج. یجمع بینهما، لکونه عاصیاً بسفره
- د. یحتاط، للعلم باشتغال ذمته بالصلاة

۳- از حکم «استحباب جماعت در فرائض» کدام نماز استثناء شده است؟ ص ۱۶۵ (امتحانات نیمسال اول ۹۳-۹۲)

۰/۵

- الف. نماز طواف
- ب. نماز استسقاء
- ج. نماز عید فطر
- د. نماز عید قربان

۴- به نظر مصنف اگر انسان در ماه رمضان قبل از زوال وارد شهری شود که قصد اقامت در آن دارد، حکم روزه آن روز چیست؟ ص ۱۸۴ (مسابقات علمی منطقه‌ای ۹۳-۹۲)

۰/۵

- الف. جایز
- ب. واجب
- ج. مستحب
- د. حرام

۵- چگونه می توان بین دو روایت: «اذا زالت الشمس دخل الوقتان: الظهر و العصر» و: «سألته عن وقت الظهر فقال: ذراع من زوال الشمس و وقت العصر ذراعان من وقت الظهر» جمع کرد؟ با فرض عدم امکان جمع، کدام روایت مقدم است؟ چرا؟

۲

ص ۱۲۳-۱۲۴

جواب: الف) روایت دوم را حمل می کنیم بر اینکه شخص ممکن است بخواد قبل از ظهر و عصر نافله بخواند در اینصورت با احتساب زمان نافله، اول وقت ظهر، زوال نخواهد بود و اول وقت عصر نیز بلافاصله پس از ظهر نخواهد بود و به مقدار نافله فاصله می افتد. اما اگر نخواهد نافله بخواند مطابق روایت اول با زوال خورشید می تواند نماز بخواند. (۱ نمره)

ب) روایت دوم با آیه قرآن که می فرماید: «اقم الصلاة لدلوك الشمس ...» و زوال را وقت نماز می داند مخالف است و طرح می شود. (یا: ضروری نزد فقهاء جواز نماز با زوال است و روایت عدم خلاف این، ضرورت فقهی است و لذا طرح می شود.) (۱ نمره)

۶- مقصود از «فجر» در عبارت: «علامة الفجر، التبين التقديرى» کدام فجر است؟ و کدام تبين در مقابل تبين تقديرى قرار دارد؟
مقصود از عبارت را توضیح دهید. ص ۱۳۰-۱۲۹

۲

جواب: مراد، فجر صادق است (که علامت وقت نماز صبح است) (۵/۰) و تبين تقديرى در مقابل تبين فعلى است. (۵/۰)
و مقصود از عبارت این است که علامت فجر صادق و نشانه آن، تبين نور فجر است ولو این تبين تقديرى و فرضى باشد نه فعلى؛ به این معنی که ممکن است مانعی در آسمان باشد که جلو رؤیت نور را می‌گیرد و آن به وجوه ماه در آسمان هنگام فجر است که در اینجا اگر نور ماه نبود، فجر رؤیت می‌شد. پس همین مقدار کافی است (که فجر در واقع طلوع کرده باشد اگر چه به سبب نور ماه یا ابر یا ... دیده نشود. (نمره)

۷- مقتضای حدیث «لاتعاد» در جایی که نمازگزار تکبیره الاحرام را سهواً اضافه یا فراموش کند چیست؟ توضیح دهید.
ص ۱۴۲-۱۴۱

۲

جواب: مطابق قاعده لاتعاد، نماز جز از ناحیه ۵ چیز اعاده نمی‌شود و خلل در این ۵ چیز مبطل است و تکبیره الاحرام در این ۵ چیز نیست. پس اگر سهواً اضافه کند، (با فرض شمول روایت لاتعاد نسبت به زیاده)، زیاده تکبیره الاحرام مبطل نیست.
اما نسبت به نقیصه تکبیره الاحرام روایت ساکت است و شامل نقیصه تکبیره الاحرام نمی‌شود؛ چون بدون تکبیره شخص وارد نماز نشده است و موضوع حدیث لاتعاد کسی است که داخل نماز شده است. پس باید به ادله دیگر مراجعه نمود.

۸- اگر کسی در وقت شک کند آیا نماز خوانده یا نه؟ چه اصل‌های عملی جاری می‌شود؟ توضیح دهید. ص ۱۵۳

۲

جواب: اصل استحباب عدم اداء؛ یعنی می‌گوید قبلاً نماز نخوانده بودم، پس هنوز نخوانده‌ام.
و نیز قاعده اشتغال: اشتغال یقینی به تکلیف مستدعی فراغ یقینی است، پس حالا که یقین داریم تکلیفی داشته‌ایم. عقل می‌گوید باید یقین به فراغ ذمه حاصل کنی و این به خواندن نماز است.

۹- مقتضای هر یک از «اصل عملی» و «قاعده ثانویه» را در باب شک در رکعات توضیح دهید. ص ۱۵۵-۱۵۴

۲

جواب: قاعده اولیه (اصل عملی) اصل عدم اتیان جزء مشکوک است و باید به موجب استحباب، بنابر اقل گذاشت؛
لکن قاعده ثانویه مستفاد از روایات این است که باید بنابر اکثر بگذاریم و تعداد رکعاتی را که شک در اتیان آنها داریم بعد از سلام نماز ضمیمه کنیم.

۱۰- ضمن تبیین تنافی بین دو روایت زیر، وجه جمع بین این دو روایت را بیان نمایید. ص ۱۷۸

۲

روایت اول: «فی رجل... ترک الغسل متعمداً حتى اصبح قال: یعتق رقبة أو یصوم شهرین...»
روایت دوم: «سألت ابا عبدالله (ع) عن رجل أجنب فی شهر رمضان فی اول اللیل فأخّر الغسل حتى طلع الفجر. فقال: یتیم صومه و لا قضاء علیه.»

جواب: مطابق روایت اول ترک عمدی غسل تا طلوع فجر کفاره دارد و این لازمه‌اش بطلان صوم است و روایت می‌گوید تأخیر غسل تا طلوع فجر قضا ندارد و روزه‌اش صحیح است و لذا دو روایت متعارضند. (نمره)
جمع دو روایت به این است روایت اول را حمل بر فرض ترک عمدی غسل کنیم و روایت دوم را بر فرض سهو. (نمره)

۱۱- چرا خوف ضرر برای جواز افطار کافی است؟ با ذکر دلیل توضیح دهید منشأ خوف چگونه باید باشد؟ ص ۱۸۵

۱/۵

جواب: زیرا مطابق بنای عقلا خوف طریق به تشخیص ضرر است و شارع از این طریق عقلائی نهی نکرده است. (۷۵/۰ نمره)
منشأ خوف نیز باید امور عقلایی باشد؛ زیرا عقلا خوف ناشی از توهمات غیرعقلایی را طریق به تشخیص ضرر نمی‌شمرند. (۷۵/۰ نمره)

۱۲- با توجه به عبارت «و أما أن فاقد النية المتواصلة يلزمه القضاء» در احکام روزه، به سؤالات زیر پاسخ دهید. ص ۱۸۹

۱/۵

الف) مقصود از فاقد نیت متواصله چه کسی است؟
جواب: فاقد نیت متواصله به کسی اطلاق می‌شود که قصد ارتکاب مفطرات را می‌کند اما قصدش را در مقام عمل به فعلیت نمی‌رساند. (۷۵/۰ نمره)
ب) چرا وجوب کفاره بر عهده این شخص ثابت نیست؟
جواب: زیرا موضوع وجوب کفاره ارتکاب مفطرات است و شخص مذکور فقط قصد ارتکاب آن را داشته و مرتکب آن نشده است، لذا با انتفاء موضوع، حکم نیز منتفی می‌شود. (۷۵/۰ نمره)

«سامانه پیام کوتاه ۰۲۰۰۱۷۱۷۲۱۴۴۲۱ معاونت آموزش آماده دریافت پیشنهادات و انتقادات پیرامون سؤالات امتحانی می‌باشد.»

«در صورت ارسال پیام کوتاه، ذکر کد امتحان و شماره سؤال به صورت دقیق جهت امکان بررسی و بوابگی ضروری می‌باشد.»